

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN MÜZİK İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Doç. Dr. Ilgım Kılıç
Başkent Üniversitesi Eğitim Fakültesi
İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı
ilgimkilig@gmail.com

Özet

Bu çalışmanın amacı, ortaokullarda verilen müzik dersleri sonucunda oluşan müzik bilgisi ve beğenisine göre öğrencilerin müziğe yönelik görüşlerini belirlemektir. Çalışma grubunu Malatya ili merkezinde bulunan bir devlet ortaokulundaki 5., 6., 7. ve 8. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışmaya 2014-2015 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde 59 öğrenci ile 5. sınıf, 51 öğrenci ile 6. sınıf, 46 öğrenci ile 7. sınıf ve 22 öğrenci ile 8. sınıf olmak üzere toplam 178 ortaokul öğrencisi katılmıştır. Veri toplama aracı olarak, öğrencilerin bahar dönemi sonunda müziğe yönelik duygu ve düşüncelerini yazmış oldukları raporlar kullanılmıştır. Elde edilen bu raporların analizinde nitel araştırma türlerinden içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Yapılan analiz sonucu öğrencilerin müziğe yönelik görüşlerinin müzik sevgisi, duygu ve heyecan açısından müziğin yeri, müziğe atfedilen değerler, müziğin bireysel işlevleri, müzik eğitimi başlıklarında yoğunlaştığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Müzik eğitimi, müzik, ortaokul öğrencisi.

RESEARCH ON SECONDARY SCHOOL STUDENTS' VIEWS ABOUT MUSIC

Abstract

The goal of this study is to determine the views of secondary school students about music according to musical knowledge and liking that supervene on music lessons in secondary schools. The study group consists of the 5th, 6th, 7th and 8th class students in a state secondary school within the city of Malatya. 59 students from 5th class, 51 students from 6th class, 46 students from 7th class and 22 students from 8th class, total 178 secondary school students have taken part in this study during spring term of 2014-2015 education period. The reports, which consist of aforementioned students' views about music at the end of spring term, have been used as a data collection tool. In the analysis of these reports obtained, content analysis method has been used among the methods of qualitative research. The analysis results show that students' views focus on the place of music, imputed values of music, individual functions of music with regard to love of music, feeling and excitements within musical education.

Keywords: Music education, music, secondary school student.

GİRİŞ

Müzik hem yetişkinlerin hem de çocukların hayatında önemli bir yer tutmaktadır. Uçan'ın (2005) belirttiği gibi; müzik, ana kucağında ya da beşikte, evde, sokakta, okulda; alışveriş-iş-çalışma yerlerinde, oynama-eğlenme-dinlenme yerlerinde; radyoda ve televizyonda, sinemalarda, konser salonlarında; birçok tören ve toplantılarda; kısacası, yaşamın her evresinde ve hemen hemen her alanında insanı saran, insanın nerdeyse onusuz edemediği onusuz yapamadığı bir olgudur. Dolayısıyla Bozkurt ve diğerlerinin (2015) de vurguladığı gibi; ana kucağından başlayıp bireyin ömrünün sonuna kadar devam eden müzikle iletişim süreci, fark edilmeden yaşamın unsuru haline gelir.

Yaşamın bir parçası olan müziğin bireyler üzerindeki etkisi sadece bireylerin müziksel gelişimleri ile sınırlı değildir. Bunun yanı sıra müziğin genel akademik gelişim, fiziksel gelişim, sosyal gelişim ve kültürel gelişim gibi birçok farklı gelişim alanlarına etki sağlayıcı bir yönü de vardır. Müzikle birlikte bir yandan müzikal duyarlılık gelişirken, diğer yandan müzik yoluyla bireyin kendini ifade etmesinin kolaylaşması da söz konusudur.

Ortaokul öğrencileri göz önüne alındığında müzik yoluyla öğrenciler kendi müzik algı ve düşüncelerini oluşturmakta ve bu düşünce okullarda alınan müzik eğitimi ile desteklenmekte, gelişmektedir. Aksi halde müzik eğitiminin olmamasıyla birlikte bireylerdeki müziksel gelişimin gerilemesi ve kaybolması söz konusu olabilir. Müziğe yönelik algı okuldan, okuldaki müzik derslerinden, müzik öğretmen davranış ve tutumlarından, öğretmenin kişiliğinden, ders kitaplarından, okulda gerçekleştirilen ders içi ve ders dışı müzik etkinliklerinden, okul sonrası yapılan ya da yer alınan müzik aktivitelerinden, televizyondan, radyodan, çevreden etkilenen karmaşık bir yapıya sahiptir.

Öğrencilerin müzik ile ilgili görüşleri ise onların müzik beğenilerini, müzik tercihlerini, müzik ile ilgili temel bilgi düzeylerini belirlemede, onları müzik eğitime yönlendirmede, öğretmenlerin öğrencilerin müziğe bakış açılarını ve müzik kültürlerini gözden geçirmelerini sağlamada büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle araştırmada ortaokul öğrencilerinin müzikle ilgili görüşleri incelenmiştir.

YÖNTEM

Ortaokul öğrencilerinin müzikle ilgili görüşlerini belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmada araştırılan olgu ile ilgili olarak derinlemesine betimleme ve katılımcıların bakış açılarını anlama amaçlandığı için nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Çalışma sırasında ortaokul öğrencilerinin müziğe karşı oluşturdukları ve kullandıkları yaklaşım, dil, anlamlar ve kavramlar üzerinde durularak inceleme yapılmıştır.

Araştırmanın amacı; ortaokul düzeyinde öğrenim gören öğrencilerinin müziğe ilişkin algı ve değerlendirmelerinin nasıl olduğunu yine öğrencilerin görüşlerinden yola çıkarak betimlemektir. Bu araştırma 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Malatya ili merkezinde bulunan bir devlet okulundaki 5., 6., 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin almış oldukları müzik dersleri sonucunda müzik bilgi ve beğenilerine göre müziğe yönelik görüşlerinin belirlenmesini içermektedir.

Araştırmada nitel araştırma desenlerinden “olgubilim (fenomenoloji) deseni” kullanılmıştır. Olgubilim deseni farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanmaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2006).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Malatya ili merkezinde bulunan bir ortaokulda öğrenim gören 178 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın nitel veri toplama sürecinde amaçlı örnekleme olarak maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Maksimum çeşitlilik örneklemesindeki amaç; genelleme yapmak için bu çeşitliliği sağlamak değildir, tam tersine çeşitlilik gösteren durumlar arasında herhangi ortak ya da paylaşılan olguların olup olmadığını bulmaya çalışmak ve bu çeşitliliğe göre problemin farklı boyutlarını ortaya koymaktır (Yıldırım & Şimşek, 2005). Bu araştırmada da ortaokuldaki öğrencilerin sınıfları; 59’u 5. sınıf, 51’i 6. sınıf, 46’sı 7. sınıf ve 22’si 8. sınıf şeklinde dağılım göstermektedir.

Araştırmanın problem cümlesi; “Ortaokul öğrencilerinin müziğe ilişkin görüşleri nasıldır?” şeklinde belirlenmiştir. Araştırmanın problem cümlesine ışık tutacak alt problemleri ise şöyledir:

- Ortaokul öğrencilerinin müziğe ilişkin ilgi ve sevgi durumları nasıldır?
- Ortaokul öğrencilerin duygu ve heyecan açısından müziğin etkisine ilişkin görüşleri nasıldır?
- Ortaokul öğrencilerinin müziğe atfedilen değerlere ilişkin görüşleri nasıldır?
- Ortaokul öğrencilerinin müziğin bireysel işlevlerine ilişkin görüşleri nasıldır?
- Ortaokul öğrencilerinin müzik eğitimine ilişkin görüşleri nasıldır?
- Ortaokul öğrencilerinin müziğe ilişkin önerileri nasıldır?

Veri Toplama Aracı ve Verilerin Analizi

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak görüş formu kullanılmıştır. Her bir öğrenci formu yazılı olarak bir ders saati süresi içerisinde cevaplamıştır. Görüş formunda “Müzik ile ilgili duygu ve düşüncelerinizi yazınız.” sorusu yer almaktadır. Analiz sürecine geçmeden yazılan görüşler elektronik ortama aktarılmıştır.

Araştırma verilerinin çözümlenmesinde nitel veri analiz tekniklerinden “içerik analizi” kullanılmıştır. İçerik analizinde birbirine benzeyen veriler belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde toplanmıştır. Bunun için öncelikle veriler kodlanmış, temalar bulunmuş, veriler kodlara göre düzenlenip tanımlanarak bulgular bölümü oluşturulmuştur. Alt amaçlar doğrultusunda toplanan ve çözümlenen veriler alan yazından da yararlanılarak yorumlanmış ve daha sonra öneriler geliştirilmiştir.

Elde edilen veriler sayısallaştırılarak frekans (f) ve yüzde (%) olarak ifade edilmiştir. Her bir tema kapsamında belirlenen alt temaları içeren öğrenci ifadelerinden doğrudan aktarmalara da yer verilmiştir.

BULGULAR

Tablo 1: Müziğe İlişkin İlgil ve Sevgi

Tema	Alt Temalar	İfade Eden Öğrenciler	f	%
Müziğe ilişkin İlgil ve Sevgi	Müzik dinlemeye duyulan ilgi ve sevgi	Ö(1, 2, 5, 7, 18, 21, 22, 23, 25, 26, 28, 29, 30, 32, 34, 35, 38, 42, 44, 45, 54, 64, 69, 71, 73, 76, 81, 88, 100, 103, 104, 110, 113, 114, 115, 118, 119, 122, 124, 125, 126, 129, 130, 136, 167, 170, 172, 177, 178)	49	27,52
	Müziğin tüm boyutlarına (çalğı çalma, müzik dinleme, şarkı söyleme gibi) duyulan ilgi ve sevgi	Ö(7, 12, 13, 15, 16, 17, 20, 21, 24, 25, 28, 30, 43, 44, 45, 51, 56, 61, 71, 73, 81, 82, 106, 110, 112, 122, 123, 127, 128, 129, 134, 143, 146, 151, 152, 156, 158, 159, 160, 162, 163, 164, 167, 168, 169, 172, 174, 176, 177, 178)	49	27,52
	Belirli müzik türlerine duyulan ilgi ve sevgi	Ö(17, 24, 26, 30, 31, 32, 35, 38, 41, 45, 47, 51, 73, 74, 77, 81, 94, 102, 104, 109, 113, 115, 119, 127, 129, 130, 141, 144, 153, 157, 166)	31	17,41
	Çalğı çalmaya duyulan ilgi ve sevgi	Ö(9, 42, 64, 72, 81, 94, 110, 115, 134, 160, 161, 171, 172, 175, 178)	15	8,42
	Şarkı söylemeye duyulan ilgi ve sevgi	Ö(15, 54, 67, 73, 74, 81, 100, 113, 126, 130, 175)	11	6,17
	Müziğe olan tutku	Ö(76, 92, 96, 105, 113, 118, 119, 120, 167)	9	5,05
	Beste yapmaya duyulan ilgi ve sevgi	Ö(104, 129, 170)	3	1,68
	Ritim çalışmasına duyulan ilgi ve sevgi	Ö67	1	0,63

Tablo 1’de görüldüğü gibi, ortaokul öğrencilerinin müziğe ilişkin ilgi ve sevgi konusundaki görüşleri incelendiğinde; 49 öğrencinin (% 27,52) müzik dinlemeye ve müziğin tüm boyutlarına (çalğı çalma, müzik dinleme, şarkı söyleme gibi) duyulan ilgi ve sevgi konusunda görüş belirttiği görülmektedir. Katılımcı öğrencilerin 31’i (% 17,41) belirli müzik türlerine duydukları ilgi ve sevgi üzerinde dururken, 15’i (% 8,42) çalğı çalmaya duyulan ilgi ve sevgiden, 11’i (% 6,17) şarkı söylemeye duydukları ilgi ve sevgiden ve 9 (% 5,05) öğrenci de müziğe olan tutku derecesindeki aşırı sevgilerinden söz etmişlerdir. Buna ek olarak 3 (% 1,68) öğrenci beste yapmaya ve 1 (% 0,63) öğrenci de ritim çalışmalarına duydukları ilgi ve sevgi konusunda görüş belirtmişlerdir. Bu alt temalara ilişkin görüşme dökümlerinden örnekler Tablo 2’de verilmiştir:

Tablo 2: Müziğe İlişkin İlgil ve Sevgiye Yönelik Doğrudan Alıntılardan Örnekler

Tema	Alt Temalar	Doğrudan Alıntılar
Müziğe ilişkin İlgil ve Sevgi	Müzik dinlemeye duyulan ilgi ve sevgi	Ö7. Özellikle neşeli müzikleri dinlemekten hoşlanıyorum. Bazen müzik dinleyerek oynarken müzikten cesaret alıyorum. Duygulu müzik dinlerken ağlayacak hale geliyorum. Canlı müziği daha çok seviyorum. Ö30. Güzel bir ses duysan dinler ve bu ses nereden geliyor diye kulak kabartmaya başlarım.
	Müziğin tüm boyutlarına (çalğı çalma, müzik)	Ö56. Müzik bu dünyanın en güzel şeyidir. Müzik ruhun gıdasıdır. Ben müziğin herşeyini çok ama çok seviyorum, şarkı söylemesini, çalmasını, dinlemesini... Müzik denilince bana birşeyler oluyor. Ruhuma işliyor. Bunu

dinleme, şarkı söyleme gibi) duyulan ilgi ve sevgi	da herkesin bilmesini istiyorum. Ö134. Biz çiftçi olduğumuz için okulumuzda düzenlenen ek derslere gelemiyorum, bu da beni üzüyor. Müzikle ilişkim çok gelişmiş değil ama gelişmesini istiyorum, dinlemek, söylemek, çalmak istiyorum.
Belirli müzik türlerine duyulan ilgi ve sevgi	Ö41. Ben halk müziğine daha çok ilgi duyuyorum. Çünkü türkülerini diğer müziklerden daha farklı ve gerçekçi buluyorum. Ö119. Ben en fazla Karadeniz türkülerini severim. Diğer türkülerden farklı bir söylenişi var. Konuşma tarzları farklı olduğu için çok güzel söylüyorlar. Bazen de halk oyunları ile şarkılar bir olduğunda çok hoşuma gidiyor.
Şarkı söylemeye duyulan ilgi ve sevgi	Ö15. Müzik utancımızı yok eder. Müzik söylersek utanmayız. Ö74. Ben çok şarkı söylemek isterim, ama başkalarının yanında şarkı söyleyemem. Utangaç biriyim. Gerçek şarkıcılar nasıl utanmıyor acaba? Bunun cevabını bilmiyorum
Çalgı çalmaya duyulan ilgi ve sevgi	Ö110. Benim bir müzik aletim olmasını istiyorum. Ama bir türlü olmadı. Çalabilmek, çalarken dinletebilmek istiyorum. Ö172. Müzik aletlerini çalma duygusu öyle bir duygu ki anlatılamaz. Ama müziği anlayarak çalmak önemli. Anlayarak çalarsak o müziği çok iyi hissediyorum ve aklımda o notaları daha iyi tutuyorum.
Müziğe olan tutku	Ö96. Müzik her şeyi değiştirir. Benim hayatımı değiştirdi, hem de renk verdi. Ben artık müzik dinlemeden hiçbir şey yapamaz oldum; hem ders çalışırken, hem de ödev yaparken, kısaca her yerde dinliyorum. Müzik vazgeçilmez bir şey. Ö113. Ben müziksiz yaşayamayacağımı düşünüyorum, yaşarım da işte biraz zor. Bence müziksiz bir insan olmaz. Ben müziği seviyorum ve müzikle ilgilenmeyi de. Müzik olmasa şu an herkes sıkıntıdan patlar. O kadar sıkılırlar ki artık sıkıntıdan herkes birbirine sataşır. Birbirlerini döverler, kızarlar. Müzik bir tutkudur ve bendeki bu tutku biliyorum ki hiç bitmeyecek.
Beste yapmaya duyulan ilgi ve sevgi	Ö104. İnsan bilmeden de olsa müzik yapar yani içinden geçenleri müzik gibi uydurarak okursa bu da müzik olur. Ben de müzikler yapıyorum; bazen güzel oluyor, bazen de hiç güzel olmuyor. Ö170. Kendimce müzikler oluşturmayı çok severim, bunların üstüne de şarkı sözü yazmak benim bir hobimdir.
Ritim çalışmasına duyulan ilgi ve sevgi	Ö67. Hayatımız ritim dedi öğretmenim. Ritim aletlerim olsun istedim, duyduğum müziklere eşlik edebileyim diye. Bende elimdeki kaleme, kağıda ritim aletiymiş gibi davranıyorum. Çok güzel oluyor.

Tablo 3: Duygu ve Heyecan Açısından Müziğin Etkisine İlişkin Görüşler

Tema	Alt Temalar	İfade Eden Öğrenciler	f	%
Duygu ve Heyecan Açısından Müziğin Etkisine İlişkin Görüşler	Rahatlama	Ö(8, 9, 11, 13, 16, 18, 20, 23, 24, 25, 27, 30, 34, 35, 36, 37, 39, 41, 42, 44, 49, 51, 52, 53, 54, 55, 62, 63, 64, 67, 71, 90, 93, 103, 107, 109, 111, 114, 115, 119, 120, 122, 127, 131, 132, 134, 136, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 146, 147, 148, 150, 151, 152, 156, 157, 158, 159, 161, 167, 169, 170, 177)	69	38,76
	Mutluluk	Ö(7, 25, 28, 32, 44, 50, 78, 99, 101, 108, 113, 120, 123, 134, 135, 141, 147, 152, 153, 157, 159, 178)	22	12,35
	Hüzün	Ö(11, 25, 28, 30, 32, 34, 44, 45, 68, 86, 91, 107, 113, 125, 135, 153, 159, 162, 166, 167, 168, 178)	22	12,35
	Eğlenme ve Dinlenme/Rahatlama	Ö(2, 3, 5, 15, 30, 65, 87, 89, 114, 122, 125, 126, 130, 147, 157, 166, 167)	17	9,55
	Hoşlanma	Ö(33, 93, 96, 103)	4	2,24
	Sevinç	Ö(68, 86, 91, 168)	4	2,24
	Öfke	Ö(68, 86, 108)	3	1,68

Tablo 3’de görüldüğü gibi, ortaokul öğrencilerinin duygu ve heyecan açısından müziğin etkisine ilişkin görüşleri incelendiğinde öğrencilerin 69’u (% 38,76) müziğin kendilerini rahatlattığını belirtmiştir. Buna ek olarak 22 (% 12,35) öğrenci müziğin verdiği mutluluk ve hüznün duygusu üzerinde durmuştur. 17 (% 9,55) öğrenci ise, müziğin kendilerini eğlendirdiğini ve buna bağlı olarak dinlenip rahatladıklarını belirtirken, 4’er (%2,24) öğrenci de müzikten hoşlandıklarını ve müziğin kendilerinde yarattığı sevinç duygusunu ifade etmişlerdir. Ayrıca 3 öğrenci de (% 1,68) müziğin yarattığı öfke duygusuna vurgu yapmıştır.

Tablo 4: Duygu ve Heyecan Açısından Müziğin Etkisine Yönelik Doğrudan Alıntılardan Örnekler

Tema	Alt Temalar	Doğrudan Alıntılar
Duygu ve Heyecan Açısından Müziğin Etkisi	Rahatlama	Ö16. Müzik dinleyince içime bir ferahlık, bir rahatlık çöküyor. Müzikle içimdeki kötü hisleri tamamen dışarı atıyorum. Bir insan resim yaparken kendisini nasıl rahat hissederse, ben de kendimi müzik dinlerken öyle rahat, öyle huzurlu hissediyorum. Benim için müzik, yeri geldiğinde rahatlatıcı bir psikolog gibidir; çünkü sonuçta dertlerimi paylaşan bir sanat türü.
		Ö24. Müzik duyduğumuzda içimiz rahatlar ve içimiz ferahlaşır. Sinirli bir adam müziği duyduğunda siniri geçer. Üzgün birisi müziği duysa mutlu olur. Müzik dinlediğimde uykudan yeni uyanmış gibi oluyorum. Sınavlara hazırlanırken beni huzura erdiren tek şey müzik.
		Ö138. Müzik benim için zor günümde bana dost gibi geliyor. Benim en kötü günümde müziği açtığımda beni hayalden hayale gönderiyor ve benim aklımdaki kötü fikri gönderiyor ve rahatlıyorum. Müzik sadece beni değil dünyadaki bütün canlıların duygularını değiştiriyor ve canlıları rahat bir hale getiriyor. Çiçekler bile müzik sever bence. Bunun gibi birçok olayda bizlere yardım ediyor müzik.
		Ö78. Müzik olmasa dünyada hiçbir zaman mutluluk olmaz. Müzik insanların mutluluk kaynağıdır.
		Ö166. Acıklı müzikler ölen ya da uzaklara giden insanları andırır. O zaman üzülürken müziği duyar, daha da üzülürüm.
		Ö130. Müzikle eğlenebiliyoruz. Bazı şarkıları, müzikleri sevdiğimde bu şarkıları dilimizden düşürmüyoruz. Kendimizi oyalayacak bir şey buluyoruz kendimizce...
		Ö93. Böyle bir güzellik hissi... Ben çok hoşlanırım müzikten, müzik yapmaktan.
Mutluluk		Ö91. Müzik dinlediğimde sevinirim, müzikle ilgili bir şeye katıldığımda sevinirim, müzik yapıldığında sevinirim.
Hüzün		Ö108. Bazı müzikleri duyduğumda kalkıp kavga edesim geliyor. Niye öyle bilmiyorum, öfkelenendir beni!
Eğlenme ve Dinlenme/Rahatlama		
Hoşlanma		
Sevinç		
Öfke		

Tablo 5: Müziğe Atfedilen Değerlere İlişkin Görüşler

Tema	Alt Temalar	İfade Eden Öğrenciler	f	%
Müziğe Atfedilen Değerlere İlişkin Görüşler	Gereklilik	Ö(1, 2, 3, 4, 6, 39, 40, 49, 52, 55, 59, 60, 61, 65, 66, 90, 91, 96, 102, 104, 110, 112, 113, 114, 116, 118, 120, 127, 129, 141, 143, 146, 149, 151, 154, 157, 164)	37	20,78
	Dil ve İletişim	Ö(10, 20, 64, 67, 68, 81, 84, 85, 86, 87, 97, 98, 99, 100, 104, 106, 116, 120, 121, 123, 134, 135, 144, 145, 149, 150, 153, 155)	28	15,73
	Önem	Ö(1, 17, 31, 55, 56, 62, 79, 80, 83, 84, 88, 89, 90, 98, 114, 117, 124, 125, 136, 138, 139, 147, 150, 155, 157)	25	14,04
	İhtiyaç	Ö(4, 6, 13, 14, 42, 45, 49, 53, 55, 63, 78, 87, 97, 117, 125, 129, 130, 131, 132, 136, 138, 141, 144, 148, 157)	25	14,04

Tablo 5’de görüldüğü gibi, ortaokul öğrencilerinin müziğe atfedilen değerlere ilişkin görüşleri incelendiğinde 37 (% 20,78) öğrencinin müziğin gerekli olduğu, 28 (% 15,73) öğrencinin müziğin dil ve iletişimi sağladığı, 25’er (% 14,04) öğrencinin de müziğin önemli olduğu ve müziğin bir ihtiyaç olduğunu vurguladıkları belirlenmiştir.

Tablo 6: Müziğe Atfedilen Değerlere Yönelik Doğrudan Alıntılardan Örnekler

Tema	Alt Temalar	İfade Eden Öğrenciler
Müziğe Atfedilen Değerlere İlişkin Görüşler	Gereklilik	Ö49. Hayatımızda müzik olmasa bütün insanların hayatı darmadağın olabilir. Müzik insanı hayata bağlar. İnsanlar hayatta müziksiz ve sessiz yaşayamazlar. Ö118. Müziksiz bir hayat düşünülemez bence. Ama düşündüğümüzde ne kadar renksiz olduğunu göreceğiz...
	Dil ve İletişim	Ö99. İnsanlar düşüncelerini birçok yollarla anlatırlar. Bunlardan biri de müziktir. İnsanlar düşüncelerini bazen açık açık anlatamaz. Bu yüzden müziğe dökerek anlatır. Müziğin içinde anlatılan şeylerin anlamı daha yüküldür. Ö121. Müziğin olmadığı bir ortamda insanların kendini anlatması ve kendine çare bulması epeyce zordur.
	Önem	Ö124. Müzik dersi diğer derslerden daha önemli gibi geliyor, ama bazıları böyle düşünmüyor. Bence öyle düşünmeyenler biraz yanlış düşünüyor. Ö139. Okullarda ve toplumsal alanda müziğe pek önem verilmiyor. Aslında müzik insanı sakinleştirerek, onun işinde başarılı olmasını sağlar. Bu da ülke gelişiminde olumlu etki yapar.
	İhtiyaç	Ö129. Bazen düşünüyorum da müzikler olmasa biz ne yaparız? Müzik hayattan bir parça gibidir. Konuşmamızda bile müzik vardır. Müzik insanları hayata bağlar. Müziksiz bir hayat düşünemiyorum. Ö130. Müzik benim yorgun, bitkin olduğum zaman yanımda arkadaşım gibi oluyor. Benim o andaki duygularımı bilirmiş gibi kendini ayarlıyor sanki... Müzik olmasa kendimi karanlık bir yerde sanıyorum. Müzik insanın bir parçasıdır. Müzik her derde deva; hastalığa, üzüntüye, sevince her şeye. Kısaca müzik bizim için ihtiyaç.

Tablo 7: Müziğin Bireysel İşlevlerine İlişkin Görüşler

Tema	Alt Temalar	İfade Eden Öğrenciler	f	%
Müziğin Bireysel İşlevlerine İlişkin Görüşler	Kişisel Gelişim	Ö(20, 21, 26, 29, 53, 59, 61, 75, 80, 87, 89, 110, 114, 127, 135, 139, 140, 149, 152, 157, 158, 159, 161, 162, 165, 170)	26	14,60
	Motivasyon	Ö(61, 115, 136, 140, 141, 147, 151, 165)	8	4,49
	Zihinsel Gelişim	Ö(89, 118, 119, 139)	4	2,24
	Başarı Duygusu	Ö(27, 94, 103, 124)	4	2,24
	Başarısızlık Duygusu	Ö102	1	0,56

Tablo 7’de görüldüğü gibi, ortaokul öğrencilerinin müziğin bireysel işlevlerine ilişkin görüşleri incelendiğinde 26 (% 14,60) öğrenci müziğin kişisel gelişimlerinde, 8 (% 4,49) öğrenci motivasyonlarında, 4’er (% 2,24) öğrenci zihinsel gelişimlerinde etkili olduğunu ve başarı duygusu üzerinde durmuşlardır. Ayrıca bir öğrenci de (% 0,56) başarısızlık duygusu olduğunu belirtmiştir.

Tablo 7: Müziğin Bireysel İşlevlerine İlişkin Doğrudan Alıntılardan Örnekler

Tema	Alt Temalar	İfade Eden Öğrenciler
Müziğin Bireysel İşlevlerine İlişkin Görüşler	Kişisel Gelişim	Ö61. Ben aslında 9 yaşına kadar müziği hiç sevmiyordum. Ama insanların ne kadar önem verdiğini, müzik ile boş zamanlarını değerlendirdiklerini görünce ben de onlardan biri oldum. Müzik benim hayatım oldu ve bunun değişeceğini düşünmüyorum!... Artık boş zamanlarımı ben de müzikle değerlendirebiliyorum.
		Ö80. Müzik insanın duygu ve düşüncelerini geliştirir, insanın içini açar, ilham getirir. İnsanın tarzı değişir, giyimi değişir, insanı güzelleştirir, ruhunu geliştirir. Müzik dinleyenler daha olgun olur. Müzikle yaşayan insanın içinde sevgi olur. Müzik dinlemeyen insanın kültürü gelişmez.
		Ö139. Daha çok müzikle ilgilenen insan daha sakin ve ağırbaşlı olabilir. Bu da kişinin yaşam şartlarına pozitif etki yapar. Aklını, daha sakin bir şekilde kullanarak, yaptığı birçok işte başarılı olabilir.
	Motivasyon	Ö140. Müzik günlük hayatta birçok işte yardımcı olur. Bir örnek vermek gerekirse; ders yaparken hafif seste bir müzik derse daha çok yoğunlaşmamı sağlar. Ama müzik olmasa çalışmamak için bahaneler arar dururum.
		Ö151. Ben bahçemizde çapa yaparken babam telefonundan müzik açıyor. O çalan müzik hızlı bir müzik ise ona göre çalışıyorum. Eğer bir uzun hava ise çapayı yavaş yapıyorum. Yani ben müziğe göre hareket ediyorum. Adeta müzik beni hareket ettiriyor.
	Zihinsel Gelişim	Ö118. Ben müzik dinlerken aslında ezberimi de geliştiriyorum. Bu da beni mutlu ediyor. Hem kulağımız da gelişiyor, yani müziğe yatkın oluyor. Düşünün!... Bir öğrenci müzikle hiç ilgilenmiyor. Sizce o öğrenci diğer derslerde de başarılı olabilir mi? Bence olamaz. Ö119. Bazı müzikler kendi memleketlerimizi veya bölgelerimizi tanıtmakta kullanılır. Bu sayede memleketlerimizi de öğrenmiş oluruz. Müzik sayesinde ülkemizi tanıdım, öğrendim.
Başarı Duygusu	Ö94. İyi çalan kişilerden biriyim. Ö124. Müziğe verdiğim önemden dolayı müziğe karşı ayrı bir başarımla var diye düşünüyorum.	
Başarısızlık Duygusu	Ö102. Müzikte yapamadığımız işler olunca bir anlık sinirden müzikle aram bozuluyor. Ama sonra kendime gelince müziği her zaman sevdiğimin farkına varıyorum.	

Tablo 8: Müzik Eğitimine İlişkin Görüşler

Tema	Alt Temalar	İfade Eden Öğrenciler	f	%
Müzik Eğitimine İlişkin Görüşler	Müzik Dersinin Etkisi	Ö(1, 2, 3, 5, 6, 17, 54, 58, 73, 78, 99, 121, 122, 124, 128, 137, 143, 145, 157, 160, 161, 169, 171, 177, 178)	25	14,04
	Müzik Öğretmeninin Önemi	Ö(47, 54, 66, 73, 75, 102, 106, 115, 137, 145, 174)	11	6,17
	Müziğin Meslek Olarak Seçilmesine Yönelik Düşünceler	Ö(2, 3, 56, 72, 114, 115, 119, 173, 175, 176)	10	5,61

Tablo 8’de görüldüğü gibi, ortaokul öğrencilerinin müzik eğitimine ilişkin görüşleri incelendiğinde 25 (% 14,04) öğrenci müzik dersinin etkisi üzerinde dururken, 11 (% 6,17) öğrenci müzik de müzik öğretmenin önemi üzerinde durmuştur. Bunun yanında 10 (% 5, 61) öğrenci ise; müziğin meslek olarak seçilmesine yönelik düşüncelerini ifade etmiştir.

Tablo 9: Müzik Eğitime İlişkin Doğrudan Alıntılardan Örnekler

Tem a	Alt Temalar	İfade Eden Öğrenciler
Müzik Eğitime İlişkin Görüşler	Müzik Dersinin Etkisi	<p>Ö58. Ben daha 6. sınıfa kadar müziğin ne olduğunu bile bilmezdim. Biz müzik dersinde matematik, fen gibi dersleri işledik. Biz notaları dahi bilmezdik. 5 yıldır müzik defterimiz bomboştur. Ama bu müzik öğretmenimiz gelince biz görmediğimiz bilmediğimiz müzik aletleri gördük, inceledik. Müziğin ne olduğunu öğrendik. Sosyal aktiviteler arttı. Bilmediğimiz yeteneklerimizi gördük. Bazı müzik aletlerinin çalmasını öğrenebildik. Bu sayede bize yeni bir meslek kapısı açıldı. Şimdi üzülüyorum, çünkü müzik saati sadece 2 saat.</p> <p>Ö124. Müziğe duyduğum önem diğer derslere duyduğum önemden daha fazla. Başka sıkıcı dersten çıkınca sonrasında müzik dersine girince müzik iyi geliyor. Müzik dersi olmasa okula gelmek istemem.</p>
	Müzik Öğretmeninin Önemi	<p>Ö47. Ben önceden müziği hiç sevmezdim ama şimdi müzik öğretmenim sayesinde müzik ile ilgili faaliyetlere katılmak istiyorum, müzik dinlemek, şarkı söylemek, daha çok müzik öğrenmek istiyorum.</p> <p>Ö145. Ben geçen sene hiç müzik dersini sevmiyordum. Çünkü geçen yıl hiçbir müzik aleti yoktu. Sadece bando takımı vardı. O da sadece 23 Nisan ve 29 Ekim’de çalışıyorduk. Bu yıl öğretmenimle birlikte benim düşüncelerimde büyük bir değişiklik oldu.</p>
	Müziğin Meslek Olarak Seçilmesine Yönelik Düşünceler	<p>Ö56. Müzik öğretmeni olup müzik yapmak istiyorum. Bağlamayı öğrenmek ve şarkı söylemek ve öğretmen olmak, çocuklara ders vermek istiyorum. Çocukların öğrendikleri müzikle mutlu olmalarını istiyorum. Bazen ben de bir sanatçı olmak istiyorum. Bazı müzikleri ezberlemeye çalışıyorum. Yanımda müzik araçları olmadığında bile kendi kendime şarkı söylemeye çalışıyorum.</p> <p>Ö173. Müzik öğretmeni olmak istiyorum. Herkesin müzik öğrenmesini istiyorum. Tüm çocuklara çalgı öğretmek istiyorum. Çocukların yarısını “assolist” yapmak istiyorum, yarısının da çalmalarını istiyorum. O sanatçı öğrencilerime çok güzel şarkılar öğretmek istiyorum. O şarkıları iyice ezberleyip sahneye çıkartıp sahnede şarkılar söylemelerini, misafirlerin onları alkışlamalarını istiyorum. O zaman “öğretmenim” deyip teşekkür edecekler. Bunun için ben müzik öğretmeni olmak istiyorum.</p>

Tablo 10: Katılımcı Öğrencilerin Önerilerine İlişkin Görüşler

Tema	Alt Temalar	İfade Eden Öğrenciler	f	%
Katılımcı Öğrencilerin	Müziğin Sevdirmesi	Ö(31, 39, 43, 44, 48, 49, 55, 66, 82, 83, 88, 97, 110, 115, 116, 123, 130, 139, 147, 152, 156, 177, 178)	23	12,92
	Müzik Dersi	Ö(29, 39, 48, 49, 63, 66, 79, 82, 85, 110, 128, 130, 137, 139, 143, 148, 155, 158, 159, 163, 169)	21	11,79
	Müzik Dinleme Eğitimi	Ö(44, 49, 68, 83, 88, 100, 154, 155)	8	4,49

Tablo 10’da görüldüğü gibi, ortaokul öğrencilerinin önerileri incelendiğinde 23 (% 12,92) öğrencinin müziğin sevdirmesi gerektiği konusunda, 21 (% 11,79) öğrencinin müzik dersi ile ilgili olarak ve 8 (% 4,49) öğrencinin de müzik dinleme eğitimine ilişkin önerilerde buldukları saptanmıştır.

Tablo 11: Katılımcı Öğrencilerin Önerilerine İlişkin Doğrudan Alıntılardan Örnekler

Te ma	Alt Temalar	İfade Eden Öğrenciler
Katılımcı Öğrencilerin Önerileri	Müzik Dersi	Ö29. Çocuklar okulda müzik dersine girmelidir. Büyüklerimiz müziği sanat dersi olarak bilmelidirler. Okullarda bağlama, keman gibi dersler çocukları müziğe bağlar. Her sınıfta çalgı olması gerek. Çocukların türkü, şarkı söylemesi gerekiyor. Müzik derslerinin düzeltilmesi gerek. Çünkü müzik çocukların hayatını güzelleştirir. Müzik dersleri 2 ders, 3 ders olmalı. Ö128. Bence ülkemizde her okula bir müzik öğretmeni gereklidir. Hiçbir çocuk müzik ruhundan mahrum olmamalı. Aslında müzik derslerinin bir ders daha artırılması lazım.
	Müziğin Sevdirmesi	Ö39. Eğer biz müziği çocuklarımıza sevdiresek, gelecek nesillerin de müzik ile büyük bir bağ kuracaklarına inanıyorum. Okullarımızda müzik ile ilgili etkinlikler yapılması lazımdır. Bu inancımın arkasında durulmasını istiyorum. Lütfen müzik ile ilişkilerimizi sıkı tutalım. Çocuklarımıza müziği sevdirmeye çalışalım. Herkesin müzik kültürünü korumasını ve kendi müziğini unutmamasını diliyorum... Ö44 Müziği dinlemeyenlere dinlemelerini, müziği sevmelerini söylüyorum. Herkesin içindeki müzik ilhamını çıkartmak gerekir. Bunun için çok çalışmalıyız ve çaba göstermeliyiz.
	Müzik Dinleme Eğitimi	Ö68. Türk sanat müziği, halk müziği dinlenmelidir. Ama şimdiki devirde rap dinleniyor artık, dinlenmesi yasak olmalı. Çünkü bazı insanların söyleyemeyeceği sözler söyleniyor. Mesela küfür, hakaret söyleniyor. Onun için yasaklanmalıdır. Ö154. Bazı insanlar müzik dinlememekle hata ediyorlar. Müzik dinleme kursları verilse kötü mü olur?

TARTIŞMA VE SONUÇ

Elde edilen bulgulara göre ulaşılan sonuçlar arasında ortaokul öğrencilerinin müziği genel olarak tüm boyutlarıyla (çalgi çalma, müzik dinleme, şarkı söyleme gibi) sevdikleri (49 öğrenci); özellikle müzik dinleme (49 öğrenci) boyutuyla aktif bir müzik dinleyicisi oldukları ve bu doğrultuda da müzik türleri (31 öğrenci) konusunda tercihleri bulunduğu belirlenmiştir. Boal-Palheiros ve Hargreaves'e (2001: 103) göre; müzik dinleme çocukların en önde gelen boş zaman etkinliklerinden biridir ve birçok çocuk doğrudan müzik etkinliği ile aktif olarak yer almamasına rağmen müzikle ilgili en önemli yaptıkları etkinlik müzik dinleme etkinliğidir. Bedir ve Akkurt (2012) müzik dinlemenin öğrencilerin zevk aldıkları faaliyetlerden biri olduğunu belirterek öğrencilerin çok küçük yaşlardan itibaren müzik dinlemeye başlamakta olduklarını ve kendi müzik tarzlarını zaman içerisinde yaşadıkları tecrübelerle oluşturmakta olduklarını vurgulamışlardır.

Katılımcı öğrenciler çalgı çalma (15 öğrenci) ve şarkı söylemeye (11 öğrenci) de ilgi duymakta ve bu etkinliklerin içinde bulunmaktan memnun olmaktadır. Böylelikle Yılmaz'ın (2014) da belirttiği gibi; şarkı söyleme isteği ile birlikte şarkılar çocuklara müzik sevgisi, insan sevgisi, yurt sevgisi, doğa ve hayvan sevgisi gibi önemli özellikleri de kazandırabilmek için yardımcı olacaktır.

Öte yandan, öğrencilerin müziği sevmeleri ve aktif olarak müzik içerisinde yer almak istemeleri müziğin öğreniminde de öğrenim hedeflerinin gerçekleştirilebilmesi için oldukça önem taşımaktadır. Böylelikle toplumda müziğe karşı duyarlılıkları yüksek bireyler yetişeceği düşünülmektedir.

Tebiş (2006) bu durumu mesleğe yönelme açısından ele almış ve müziğe mesleki olarak yönelmenin en önemli etkenlerine müzik sevgisini eklemiştir. Bu araştırma sonuçlarında da, öğrencilerin müzik sevgisi ya da müziğin herhangi bir boyutu üzerinde durulan ilgi ve sevgi üzerinde sıklıkla durdukları görülmektedir.

Araştırma sonucu olarak ortaokul öğrencilerinin müziğin hissettirdiği duygu ve heyecanlar arasında ilk sırayı rahatlama (69 öğrenci) duygusunun aldığı görülmektedir. Ayrıca mutluluk (22 öğrenci) ve hüzün de (22 öğrenci) öğrenci görüşleri arasında önemli bir yer tutmaktadır. Müziğin bir eğlence (17 öğrenci) aracı olduğunu belirten

öğrenci sayısı da göz ardı edilemeyecek boyuttadır. Buna göre kendilerini rahat ve mutlu hisseden öğrencilerin müzikle ilgilenmek, müziği hobi olarak edinmek ve müzik eğitimi almak konusunda daha açık ve istekli olacakları düşünülmektedir.

Katılımcı öğrencilerin 37'si müziğin gerekliliğinden söz etmiştir ve müziğin bir iletişim aracı (28 öğrenci) olduğunu vurgulamışlardır. Müziğin önemi (25 öğrenci) ve müziğe duyulan ihtiyacın (25 öğrenci) üzerinde duran öğrenciler de müziğe atfedilen değerler arasında görüş belirtenler arasındadır. Bu öğrenci görüşlerine göre ortaokul öğrencilerinin müziğe değer verdikleri, buna bağlı olarak çalgı çalma, müzik dinleme, şarkı söylemeye karşı motivasyonlarının yüksek olduğu düşünülebilir. Ayrıca öğrencilerin müziği rahatlatıcı bulması ve ihtiyaç olarak görmeleri Babacan'ın (2014) çalışmasındaki lise öğrencilerinin müziği ihtiyaç duyulan bir gereksinim olarak görmeleri ve müziğin kendilerini rahatlatıp dinlendirdiği bulgusuyla da örtüşmektedir.

Araştırma kapsamında yer alan öğrencilerin müziğin kişisel gelişimlerine (26 öğrenci) katkıda bulunduğunu belirtmelerinin yanı sıra motivasyonlarında da (8 öğrenci) olumlu yönde katkısı olduğunu vurgulamışlardır. Bu görüşlere göre öğrencilerin müziği, kendilerini ifade etmeleri için bir araç olarak gördükleri ve bireysel başarılarında da müziğin etkisinin olduğunu düşündükleri söylenebilir. Türkmen (2010) de bu bulguyu destekleyici şekilde amatör müzik eğitiminin çocuğun bireysel, toplumsal, kültürel gelişimlerinde olumlu yönde katkıları olduğunu vurgulamıştır.

Müziğe bakış açısının olumlu olabilmesi, müzik yönünde bireylerin kendilerini geliştirebilmeleri ve müziği içselleştirebilmeleri açısından katılımcı öğrenciler müzik eğitiminin etkisini müzik dersinin etkisi (25 öğrenci), müzik öğretmeninin önemi (11 öğrenci) ve müziği meslek olarak seçmeye yönelik düşünceleriyle (10 öğrenci) ortaya koymuşlardır. Bu durum öğrencilerin müziği anlayabilmesi ve müzik alanında başarı gösterebilmeleri ve doyum sağlayabilmeleri için müzik eğitiminin kendileri için gerekli olduğu bilincinde olduğunu düşündürmektedir. Ayrıca bu bulguyu destekler nitelikte olan Madsen ve Kelly (2002: 330) araştırmalarında müzik alanına yönelme ve müzik eğitimcisi olma fikrinin genellikle ilkököl ve ortaokul yıllarındaki müzik öğretmenlerinden etkilenme sürecinde oluştuğunu ortaya çıkarmışlardır.

Katılımcı ortaokul öğrencileri müziğin sevdirmesi (23 öğrenci), müzik dersinin içeriği (21 öğrenci) ve niteliği ve müzik dinleme eğitimi (8 öğrenci) konusunda da görüşler sunmuşlardır. Öğrencilerin bu konularda öneri sunabilmeleri almış oldukları müzik eğitiminin içeriği ve niteliği konusunda olumlu izlenimler bırakmaktadır. Bu öneriler arasında müziğe gereken önem ve değerin verilmesi, ders saatinin arttırılması, herkesin müzik eğitimi alması gerektiği, okullarda müzik etkinliklerinin sayısının arttırılması ve müzik dinleme, müzik beğenisi oluşturma üzerine eğitimler verilmesi gerektiği üzerinde durmuşlardır. Bu bulgu Şahin ve Toraman'ın (2014) ilköğretim müzik dersine yönelik veli ve öğrenci görüşlerini saptayan araştırmalarındaki bulgu olan öğrencilerin müzik ders saatinin yetersiz bulması bulgusuyla örtüşmektedir. Ayrıca, literatürdeki müzik öğretmenleriyle yapılan birçok araştırmanın bulgularında müzik ders saatlerinin yetersizliğine vurgu yapılmış, bu durumun müzik dersini ve müzik işleyişini olumsuz etkileyen faktörlerin başında geldiği belirtilmiştir (Kılıç, 2009; Köroğlu, 2014; Bulut, 2008; Kocabaş & Selçioğlu, 2006; Otacıoğlu, 2007, Gençel-Ataman & Okay, 2009). Bu çalışmanın bulgularında da benzer sorunlar öğrenci görüşleriyle tekrarlanmış ve öğrencilerin de müzik ders saatlerinin arttırılmasına yönelik istekleri olduğu açıkça tespit edilmiştir.

Öneriler

- Öğrencilerin müziğin tüm boyutlarını (çalgı çalma, şarkı söyleme, müzik dinleme gibi) deneyimleyebilmeleri için fırsat yaratılmalı ve ortam sağlanmalıdır.
- Öğrencilerin gerekli buldukları ve ihtiyaç duyduklarını belirttikleri müzik dersleri için ayrılan ders saati süresi arttırılmalıdır.
- Okullarda ders içi ve ders dışı çalışmalarda öğrencilerin kişisel gelişimlerini destekleyici müzik etkinlikleri yapılmalı ve sayıları arttırılmalıdır.
- İstekli ve yatkın öğrenciler öncelikle müzik öğretmenleri ve aileleri, ardından okul öğretmenleri ve idaresi tarafından mesleki müzik eğitimine yönlendirilebilmelidir.

Not: Bu çalışma 13- 15 Mayıs 2016 tarihlerinde Antalya’da 10 Ülkenin katılımıyla düzenlenen 7th International Congress on New Trends in Education – ICONTE’de sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

KAYNAKÇA

Babacan, E. (2014). AGSL Öğrencilerinin Müzik Kavramına İlişkin Algıları: Metafor Analizi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3 (1), 124-132.

Bedir, G. & Akkurt, A. (2012). Şarkılarla Coğrafya Öğretimi. *Doğu Coğrafya Dergisi*. 17 (28), 303-315.

Boal-Palheiros, G. M. & Hargreaves, D. J. (2001). Listening to Music at Home and at School. *British Journal of Music Education*, 18 (2), 103-118.

Bulut, D. (2008). İlköğretim II. Kademe Müzik Öğretmenlerinin Geleneksel Müziklerimizin Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlar, *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 32(1), 149-161.

Bozkurt, S.S.; Zahal, O.; Türe Uyan, D. (2015). Ortaokul Öğrencilerinin Duygu Durumlarına Göre Dinledikleri Müzik Türlerinin İncelenmesi. *International Journal of Social Sciences (JASSS)*, 39, 541-567.

Gençel-Ataman, Ö. & Okay, H. (2009). İlköğretim Müzik Öğretmenlerinin Yapılandırmacı Yaklaşımına Dayalı İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programına Yönelik Görüşleri (Balıkesir İli Örneği). *8. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu*, (ss. 438-448). Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi.

Kılıç, I. (2009). İlköğretim Okullarındaki Müzik Derslerinde Karşılaşılan Araç-Gereç Sorunları. *8. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu*, (ss. 314-327). Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi.

Kocabaş, A. & Selçioğlu, E. (2006). İlköğretim Okulları 4. ve 5. Sınıflarında Müzik Dersinin Gerçekleşme Düzeyi ve Öğrencilerin Beklentilerine İlişkin Görüşleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19, 56-66.

Koroğlu, G. N. (2014). İlköğretim İkinci Kademe Müzik Öğretmenlerinin 2006 Müzik Dersi Öğretim Programına Yönelik Görüşleri. *Sanat Eğitimi Dergisi (SED)*, 2(1), 127-141.

Madsen, C. K. & Kelly, S. N. (2002). First Remembrances of Wanting to Become a Music Teacher. *Journal of Research in Music Education*, 50(4), 323-332.

Otacıoğlu, S.G. (2007). İlköğretim 5. 6. 7. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21, 134-139.

Şahin, A. & Toraman, M. (2014). İlköğretim Müzik Dersine Yönelik Veli ve Öğrenci Görüşleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 329-345.

Tebiş, C. (2006). Türkiye’de Müzik Öğretmenliğine Yönelme Nedenleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12 (2), 14-22.

Türkmen, U. (2010). Çocuğun Bireysel, Toplumsal ve Kültürel Gelişiminde Amatör Müzik Eğitiminin Yeri, Problemleri ve Çözüm Önerileri. *İlköğretim Online*, 9 (3), 960-970.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yılmaz, K. (2014). Müzik Öğretmeni, Müzik Öğretim Materyali ve Uygulama Açısından Köy Ortaokullarında Müzik Eğitiminin Durumu Üzerine Bir İnceleme. *Turkish Studies*, 9 (11), 613-622.